

Karty pracy

Zakład
Narodowy
im. Ossolińskich

Muzeum
Książąt
Lubomirskich
Ossolineum

*małe
formaty*
**Wielkiej
Wojny**

Wystawa „małe formaty Wielkiej Wojny”, 6 września – 1 grudnia 2024

Muzeum Książąt Lubomirskich – Oddział Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu

JEŃCY WOJENNI

Internowani żołnierze Legionów Polskich w obozie w Szczypiornie (obecnie Kalisz). 1918. Fotografia

1. Wyjaśnij pojęcie „jeniec wojenny”.

.....

.....

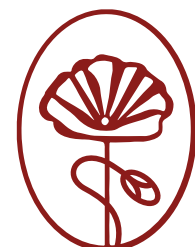
.....

.....

.....

.....

.....

2. Kiedy i w jakich okolicznościach legioniści trafili do obozu w Szczypiornie?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Opisz warunki panujące w obozie w Szczypiornie. Odnieś się do konkretnych elementów widocznych na fotografii.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. Wyjaśnij znaczenie tego obozu dla historii polskiego sportu.

.....

.....

.....

.....

.....

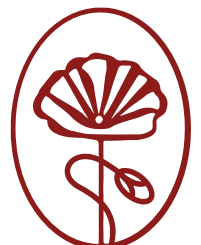
.....

.....

.....

.....

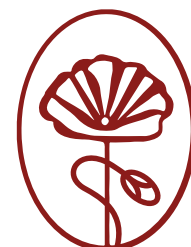
.....

GENERAL GŁÓD

Generał Głód. Rys. i wyd. nakładem Henryka Nowodworskiego, Warszawa. 1915. Pocztówka

1. Wyjaśnij, do jakich wydarzeń nawiązuje karykatura. Odnieś się bezpośrednio do ilustracji.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Wyjaśnij związek pomiędzy określeniem „zima brukwiana” a karykaturą.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. W jaki sposób walczące państwa oraz zwykli ludzie próbowali radzić sobie z głodem?

.....

.....

.....

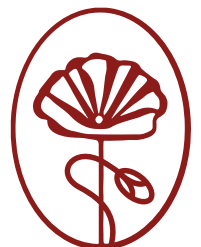
.....

.....

.....

.....

.....

CZERWONY KRZYŻ

Oficjalna karta pocztowa Czerwonego Krzyża

Nad krajem unosi się biały anioł,
Czerwony Krzyż rzuca światło,
I gdzie śmierć przez krew na polach bitew się dzieje,
I gdzie czai się niebezpieczeństwo,
Tam jest też poniesiona ofiara,
Znajduje się tam anioł z czerwonym krzyżem.

Karta Czerwonego Krzyża z wierszem Ottokara Kernstocka. Wyd. „Kilophot”, Wiedeń. 1914. Pocztówka

1. Dlaczego pielęgniarka przedstawiona jest jako anioł?

.....
.....
.....

2. Wyjaśnij, dlaczego na czarno-białym zdjęciu jest tylko jeden element kolorowy i jest to czerwony krzyż na opasce na ramieniu pielęgniarki?

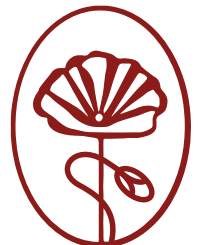
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. Wyjaśnij okoliczności powstania Czerwonego Krzyża oraz zadania tej organizacji.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. Na czym polegało znaczenie Czerwonego Krzyża w czasie I wojny światowej?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

„TA, CO NIE ZGINĘŁA”

O, POLA KRWIĄ NAPOJONE!

Ziemio cierniową koroną
kolczastych drutów spowita,
łoną pożarów czerwoną,
jak bałachinen, nakryta!

Zdeptały tyżne Twe kono
kozackich watah kopyta,
wsie płoną i lasy płoną,
a dzień Twój jeszcze nie świta.

21 września
1915 r.

I słońce Twoje nie wschodził,
choć krewią już weszły rzeki...
Odział jest królewski Kołodziej
z pachnącej miodem pasteki!

O, pola krewią napojone,
gdzie Kmieć ów, on człowiek boby,
co ręce swe utrudzone
na wasze rany połoty!

O, pola krewią napojone,
stojące w łonach, jak w zozry,
z kolczastych drutów koroną
na głowę swoją kto włoży?

Edward Słoński.

„Ta, co nie zginęła”

Edward Słoński

Rozdzielił nas, mój bracie,
zły los i trzyma straż –
w dwóch wrogich sobie szańcach
patrzemy śmierci w twarz.
W okopach pełnych jęku
wstuchani w armat huk,
stoimy na wprost siebie –
ja – wróg twój, ty – mój wróg!
Las płacze, ziemia płacze,
świat cały w ogniu drży...
W dwóch wrogich sobie szańcach
stoimy ja i ty.

Zaledwie wczesnym rankiem
armaty zaczną grać,
ty świstem kul morderczym
o sobie dajesz znać.
Na nasze niskie szańce
szrapnelów rzucasz grad
i wołasz mnie i mówisz:
– To ja, twój brat... twój brat! –
Las płacze, ziemia płacze,
w pożarach stoi świat,
a ty wciąż mówisz do mnie:
– To ja, twój brat... twój brat! –

O, nie myśl o mnie, bracie,
w śmiertelny idąc bój,
i w ogniu moich strzałów,
jak rycerz mężnie stój!
A gdy mnie z dala ujrzesz,
od razu bierz na cel
i do polskiego serca
moskiewską kulą strzel.
Bo wciąż na jawie widzę
i co noc mi się śni,
że TA, CO NIE ZGINĘŁA,
wyrośnie z naszej krwi.

We wrześniu 1914

1. Jaki obraz ziem polskich w czasie I wojny światowej wyłania się z obu wierszy Edwarda Śliwickiego oraz ilustracji?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Jaki obraz ziem polskich w czasie I wojny światowej funkcjonuje w powszechnej polskiej świadomości?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Z czego wynikają różnice w postrzeganiu I wojny światowej przez Polaków w trakcie trwania wojny i po jej zakończeniu?

.....

.....

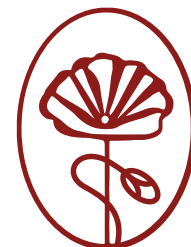
.....

.....

.....

.....

.....

„PRAKTYCZNE ZASTOSOWANIE HEŁMU STALOWEGO” – WIELKA WOJNA W KRZYWYM ZWIERCIADLE

Praktyczne zastosowanie hełmu. Rys. Rudolf Kristen, druk C. Pietsch, Wiedeń. 1917–1918. Pocztówka

1. Jaką funkcję pełniły okopy? Jak je budowano?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Scharakteryzuj warunki panujące w okopach na frontach I wojny światowej.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Omów humorystyczny wydźwięk tej karykatury.

.....

.....

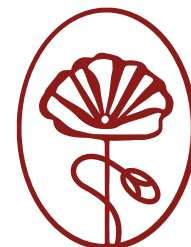
.....

.....

.....

.....

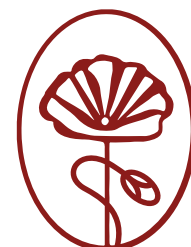
.....

NIEPODLEGŁOŚĆ ODZYSKANA

Polska pocztówka patriotyczna. Wyd. D. Grund, Lwów. 1918 (?)

1. Do jakich wydarzeń nawiązuje ilustracja?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Jaki wyraża nastrój i dlaczego?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Jakie symbole pojawiają się na ilustracji i w tekście?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. Podziel symbole na patriotyczne i religijne.

.....

.....

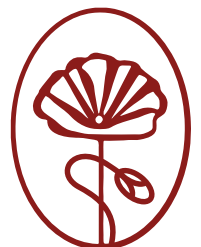
.....

.....

.....

.....

.....

KOBIETY PODCZAS I WOJNY ŚWIATOWEJ

Kobiety pracujące przy wyrobie pocisków na froncie wschodnim. Ok. 1915. Fotografia

1. Wyjaśnij, w jaki sposób I wojna światowa zmieniła sytuację kobiet?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Opisz wygląd kobiet widocznych na fotografii, zwróć szczególną uwagę na strój i fryzurę.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Porównaj wygląd kobiet z fotografii z wizerunkiem kobiety z okresu przed I wojną światową. Z czego wynikają te różnice?

.....

.....

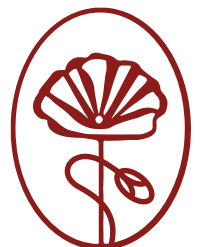
.....

.....

.....

.....

.....

WOJENNE BOŻE NARODZENIE

Szczęśliwego Nowego Roku!
Wyd. M.L.B. 1914–1917. Pocztówka

1. W którym z państw biorących udział w I wojnie światowej wydana została ta pocztówka?
Odnieś się do elementów graficznych ilustracji.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Wyjaśnij, jakie znaczenie miało wysyłanie tego typu pocztówek w czasach wojny?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

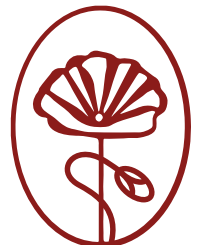
.....

.....

.....

.....

.....

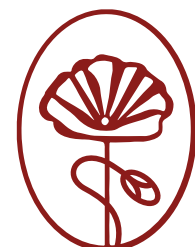
ŻYCIE W OKOPACH

Budowa okopów I Brygady Legionów Polskich. Ok. 1915. Fotografia

Telefoniści L.P. przy pracy. Centrala telefoniczna 2. Pułku Piechoty II Brygady Legionów Polskich. Fot. Stanisław Dzikowski. 1916. Fotografia

1. Na podstawie fotografii scharakteryzuj warunki panujące w okopach.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Na podstawie fotografii ustal, w jaki sposób utrzymywano łączność w czasie I wojny światowej.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Wyjaśnij, jakie znaczenie ma łączność w czasie konfliktów zbrojnych.

.....

.....

.....

.....

.....

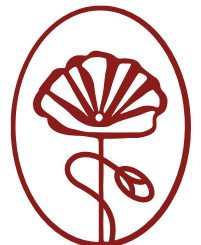
.....

.....

.....

.....

.....

ZABIJANIE PO NOWEMU. NOWE TYPY BRONI

Pociąg pancerny nr 2 na stacji w Chodorowie (obecnie Ukraina). 1917.
Fotografia na blankiecie pocztówkowym

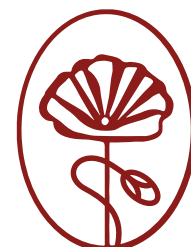
Oficer-łącznościowiec królewsko-węgierskiej Obrony Krajowej w masce przeciwgazowej. Fot. F. J. Mařík. 1916. Fotografia

Samolot obserwacyjny typu Fokker M.7 używany głównie przez wojsko austro-węgierskie. Aspern (obecnie Wiedeń). 1915. Fotografia

Angielska bomba lotnicza zrzucona na Ostendę w czasie I wojny światowej. 1917. Fotografia

1. Na podstawie fotografii wykonanych podczas I wojny światowej określ, jakiego rodzaju nowe typy broni wykorzystano podczas tego konfliktu.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Uzasadnij ich wpływ na przebieg działań wojennych.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

